

ті учасників організованого фондового ринку в умовах зміни кон'юнктури фінансового ринку та у розробці конкретних пропозицій по підвищенню його ефективності як інструмента реалізації цілей і завдань сучасної економічної політики держави.

Список використаних джерел

1. Тьюлз Р. Фондовый рынок / Р. Тьюлз, Э. Бредли, Т. Тьюлз. – М.: ИНФРА-М., 2000. – 648 с.
 2. Асаул А.Н. Корпоративные ценные бумаги как инструмент инвестиционной привлекательности компаний [Монография] / А.Н. Асаул, М.П. Войнаренко, Н.А. Пономарева, Р.А. Фалтинский. – СПб.: АНО «ИПЭВ», 2008. – С. 62–66.
 3. Річний звіт ДКЦБФР за 2013 рік // Відомості Державної комісії з цінних паперів та фондовому ринку додаток до №97 (1102) від 27.05.11.

4. Звіт ДКЦБФР України за 2013 рік [WWW документ]. URL <http://www.ssmsc.gov.ua/ShowPage.aspx?PageID=12&Print=P> (18 лютого 2011р.).
 5. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 №514-VI // Урядовий кур'єр від 29.10.2008 – №202 – С. 3–12.
 6. Степанчук С.С. Особливості регулювання біржового фондового ринку в Україні / С.С. Степанчук. // Економіка та держава. – 2013. – №2. – С. 59–60.
 7. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» // Офіційний вісник України від 12.04.2006. – 2006. – №13, с. 61, ст. 857, код акту 35740/2006.
 8. Богачев С.В. Фондовые методы развития промышленных корпораций: вопросы теории и практики [Монография] / С.В. Богачев – Донецк, Институт экономики промышленности НАН Украины, 2002. – С. 139–142.

УДК 336.232

Ю.І. ТУРЯНСЬКИЙ,

к.е.н., здобувач кафедри економічної теорії, Львівська комерційна академія

Теоретичні підходи до пояснення ролі та суті податку на додану вартість

У статті з допомогою системного підходу розглянуто роль та сутність податку на додану вартість. Виокремлено основні напрями впливу податку на додану вартість на споживання в країні. Подано порівняльну характеристику податку з обігу та ПДВ, а також виокремлено передумови переходу від одного виду податку до іншого. Проаналізовано схему створення доданої вартості, нарахування й сплати податку.

Ключові слова: податкова система, податки, податок на додану вартість, споживання, державний бюджет, надходження.

Ю.И. ТУРЯНСКИЙ,

к.э.н., соискатель кафедры экономической теории, Львовская коммерческая академия

Теоретические подходы к объяснению роли и сути налога на добавленную стоимость

В статье с помощью системного подхода рассмотрена роль и суть налога на добавленную стоимость. Выделены основные направления влияния НДС на потребление в стране. Приведена сравнительная характеристика налога с оборота и НДС, а также выделены предпосылки перехода от одного вида налога к другому. Проанализирована схема создания добавленной стоимости, начисления и уплаты налога.

Ключевые слова: налоговая система, налоги, налог на добавленную стоимость, потребление, государственный бюджет, поступления.

Y.I. TURIANSKY,

PhD, Researcher of the Department of Economic Theory, Lviv Academy of Commerce

Theoretical approaches to explaining role and essence of value added tax

In the paper author, by using a systemic approach, analyzes the role and nature of VAT. Author determined the main directions of the impact of VAT on domestic consumption. The comparative characteristic of turnover tax and VAT are given, and singled out the preconditions of transition from one type of tax to another. In the paper the author also made the analysis of scheme value added fees and tax.

Keywords: tax system, taxes, VAT, consumption, state budget revenues.

Постановка проблеми. Державний механізм управління економічними процесами є складним і включає безліч важелів впливу. Серед найбільш значущих виділяють податкову систему, яка не тільки забезпечує надходження до державного бюджету, а й справляє вплив на підприємницьку діяльність. Податкова реформа в Україні, наслідком якої стало прийняття Податкового кодексу в 2010 році, зумовила деякі зміни у структурі наповненості державного бюджету. Незважаючи на зменшення кількості обов'язкових платежів (для загально-

державних податків – з 25 до 16, для місцевих – з 18 до 5), їхня роль для економіки держави в цілому не змінилася. Серед податкових платежів, які варто виокремити із загального переліку, вагоме місце посідає податок на додану вартість, який сплачується практично в усіх країнах світу та є ефективним джерелом наповнення доходної частини бюджету. Оскільки ПДВ і його запровадження залишається дискусійним питанням у наукових колах, доцільно більш детально розглянути його та сутність в умовах сучасної ринкової економіки.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблематика формування та удосконалення податкової політики є предметом дослідження багатьох вітчизняних науковців. Проте питаннями саме податку на додану вартість займаються лише деякі, зокрема відзначимо праці В.О. Лукіна [2], В.М. Мельника та О.В. Солдатенка [3], А.М. Поддерьогіна [5–6], Т.М. Семенко [7], В.В. Федчишиної [4] та багатьох інших. У своїх працях науковці здебільшого аналізують роль податку на додану вартість у розрізі оцінки його впливу на дохідну частину державного бюджету. Є праці, в яких ПДВ розглядається як економічна категорія, проте, на наш погляд, недостатнім є застосування системного підходу до визначення ролі та сутності даної дефініції.

Мета статті – з допомогою системного підходу здійснити аналіз ролі та суті податку на додану вартість в умовах ринкової економіки.

Виклад основного матеріалу. Податкова форма одержавлення ВВП є основним бюджетоформуючим методом, а також важливим інструментом регулювання економічних пропорцій механізмом забезпечення соціальних стандартів і гарантій. Багатогранність податкового втручання в соціально-економічні процеси, сфера його застосування визначаються податковою політикою держави. Особливої важливості набуває вплив податків на загальний рівень цін, що, своєю чергою, визначає обсяги і структуру споживання, платоспроможності населення, масштабність інфляційного перерозподілу. Найприйнятнішими ціноутворюючими податковими платежами є непрямі податки, об'єктом нарахування яких виступає проміжне та кінцеве споживання.

Використання непрямих податків як інструментів фіскалу призводить до неоднозначних наслідків в економіці, пору-

шує загальну фінансову рівновагу. Водночас опосередкована форма одержавлення частини вартості ВВП відіграє провідну роль в системі доходів державного бюджету, виступає вагомим фінансовим гарантом виконання державою економічних, соціальних, оборотних, управлінських, міжнародного співробітництва та низки інших функцій. З огляду на це застосування непрямого оподаткування не повинно виходити за рамки суспільних інтересів, а механізм нарахування та сплати податкових платежів має відображати прагматично-компромісний варіант, який найбільш адекватно відповідав би відповідному етапу розвитку економічних відносин з притаманною йому фінансовою надбудовою.

Історично найдавнішою формою оподаткування процесів споживання були специфічні акцизи, які нараховувалися на окремі товарні групи чи послуги, що відносилися до категорії так званих монопольних чи високорентабельних. Універсальні акцизи з'явилися дещо пізніше (в часи Першої світової війни у Німеччині) і відрізнялися певними перевагами:

- залученням до оподаткування значної кількості платників;
- широкою базою оподаткування;
- застосуванням єдиної ставки податку в розрізі всіх товарних груп;
- простотою обчислення та обліку об'єкта оподаткування – валового обороту в грошовому вимірі;
- впорядкуванням методів і прийомів контрольно-перевірочної роботи.

Універсальні акцизи практично застосовувалися у вигляді податків з обороту та податку на додану вартість (ПДВ). Податок з обороту мав індивідуальні норми обкладання для окремих товарів та обраховувався у більшості випадків для кон-

Таблиця 1. Порівняльна характеристика універсальних акцизів

Вид універсального акцизу	Фіскально-економічні характеристики		
	об'єкт оподаткування	переваги	недоліки
1. Податок з обороту в однорівневій формі	Обсяги продажу або купівель на завершальній стадії товаро-просування	Простота обчислення та адміністрування. Звільнення з-під податкового навантаження сфери матеріального виробництва	Різні умови податкових розрахунків виробників і продавців. Нерівномірний характер податкових надходжень. Обмеженість контролю за процесами споживання на всіх етапах товаро-просування
2. Податок з обороту в багаторівневій формі	Валовий оборот на всіх етапах товаро-просування	Рівноцінні умови оподаткування для всіх платників. Ритмічність надходжень та значний фіскальний потенціал	Кумулятивний податковий ефект. Багатократне оподаткування проміжного споживання. Штучне завищення бази оподаткування. Зростання цін. Скорочення обсягів споживання
Податок на додану вартість	Додана (при-рощена) на кожному етапі товаро-просування вартість	Рівноцінні умови оподаткування для всіх платників. Відсутність кумулятивного ефекту багатократного оподаткування витратних складових валового обороту. Рівномірність і ритмічність платежів до бюджету. Значний фіскальний ефект. Суттєвий регулюючий вплив на розміри заробітної плати, прибутку, зростання цін, конкурентоспроможність платників. Простота обліково-контрольних процедур, можливість взаємної перевірки платниками податкових сум	Громіздкий та складний механізм на-рахування, сплати, адміністрування податків. Нарощування інфляції при високому рівні оподаткування. Негативний вплив на витрато- та фондомісткість виробництва. Значні можливості ухилення від оподаткування. Регресивний вплив на малозабезпечені верстви населення. Необхідність високого рівня фахової підготовки податкових службовців

кретних видів продукції у вигляді різниці між роздрібною ціною та оптовою ціною підприємства. Система ПДВ уперше була запропонована в Німеччині в 1919 році і мала назву «облагороджений податок з обігу». В дію ця система була введена лише в 1954 році після того, як французький вчений М. Лорре описав схему дії податку на додану вартість, надавши йому економічне обґрунтування. Необхідність переходу до ПДВ була обумовлена тим, що на певному етапі податок з обороту став заважати розвитку виробництва і конкуренції на ринку.

У табл. 1 подано порівняльну характеристику цих податків, їх економічний зміст, сфера дії, переваги й недоліки. Як бачимо, ПДВ є еволюційно найновішою (виник у 50-х роках ХХ ст. і швидко поширився у країнах Західної Європи), відносно прогресивною, однак не позбавленою певних недоліків формою непрямого оподаткування.

Становлення непрямого оподаткування в Україні розпочалося у 1992 році. Зокрема, у грудні 1991 року було прийнято закони України «Про акцизний збір» та «Про податок на додану вартість», які вступили в дію на початку 1992 року. Акцизний збір та ПДВ своїм введенням замінили податок з обороту. Але впровадження непрямого оподаткування в Україні більшою мірою було ґрунтоване не на міжнародній практиці оподаткування ПДВ та акцизом, а на попередньому досвіді податку з обороту. З 2003 року сформована система оподаткування набула більш сучасних рис, але вона все ще залишалася доволі складною, оскільки акцизним збором оподатковувалися широкий перелік товарів, а справляння акцизу регулювалося різними нормативними актами.

Після прийняття Податкового кодексу України у грудні 2010 році реформування системи непрямого оподаткування не зупинилося. На сьогодні продовжується модернізація та оптимізація системи оподаткування. З моменту впровадження акцизів в Україні документи з питань акцизного оподаткування зазнавали чимало змін. Це обумовлено як економічною, так і політичною ситуацією в країні, державною політикою регулювання виробництва та обігу окремих видів підакцизних товарів, а також адаптацією українського законодавства до вимог ЄС.

Відповідно до Податкового кодексу України (розділ 1, стаття 9) податок на додану вартість – це непрямий податок,

який є часткою новоствореної вартості, входить до ціни реалізації товарів і сплачується споживачем до державного бюджету на кожному етапі виробництва товарів [1].

Беззаперечним залишається той факт, що суть і роль будь-якого податкового платежу розкривається через його основні характеристики, тобто через об'єкти оподаткування, базу оподаткування, ставки податку тощо. Розглянемо фіскально-регулюючу роль вказаного податку в умовах розвитку ринкових відносин та проаналізуємо теоретико-практичні аспекти його нарахування і сплати.

Однією з найвагоміших переваг ПДВ є ліквідація кумулятивного ефекту, скорочення бази оподаткування внаслідок використання як об'єкта податку новоствореної на кожному етапі руху товарів вартості, а також можливість обчислення податкових сум безпосередньо в момент здійснення операцій купівлі-продажу.

У табл. 2 деталізовано послідовну схему створення доданої вартості, нарахування й сплати податку.

За умов сьогодення ПДВ не лише не втрачає, а й зміцнює свої позиції. Так, запровадження вказаного податку є обов'язковою передумовою вступу до ЄС. Вагомою є також його частка у доходах бюджетів європейських країн: у Франції – 41%, Німеччині – 28, Данії – 18, Великобританії – 17% тощо [3, с. 83]. В.О. Лукін справедливо зазначає, що ПДВ є одним з основних наповнювачів державного бюджету України та найпроблемнішим з усіх податків, як з точки зору його обліку, так і з позицій його адміністрування [2, с. 63]. А.М. Поддерогін погоджується з такою думкою і зазначає, що складність дослідження механізму сплати ПДВ пов'язана з тим, що платниками ПДВ є велика кількість суб'єктів підприємницької діяльності, а отже справляє на них неабиякий вплив [5, 6]. Отже, незважаючи на значні дискусії стосовно ПДВ, його скасування не є доцільним, оскільки саме ПДВ забезпечує вільний рух товарів та послуг між країнами.

Попри всю свою формальну адаптованість до ринкового механізму фінансового розподілу й перерозподілу повноцінне використання ПДВ як ефективного фіскально-економічного важеля обмежуються негативною дією низки чинників.

По-перше, відносно високий рівень оподаткування, який у підсумковому результаті перекладається на кінцевих спо-

Таблиця 2. Створення доданої вартості й функціонування ПДВ

Суб'єкт оподаткування	Об'єкт оподаткування	Ціна без ПДВ, грош. од.	ПДВ за ставкою 15%	Ціна з урахуванням ПДВ, грош. од.	Платіж ПДВ, грош. од.
А-постачальник сировини	Вартість		15	–	–
	Переходить до Б	100	15	115	15
	Додана вартість	100	15% переноситься на Б		15
Б-виробник	Вартість, одержана від А	100	15	115	(15)
	Переходить до В	200	15	230	30
	Додана вартість	100	15% переноситься на В		15
В-оптовик	Вартість, одержана від Б	200	15	230	(30)
	Переходить до Г	300	15	345	45
	Додана вартість	100	15% переноситься на Г		15
Г-роздрібний торговець	Вартість, одержана від В	300	15	345	(45)
	Переходить до Д	400	15	460	60
	Додана вартість	100	15% переноситься на Д	–	15
Д-споживач	Вартість, одержана від Г	400	15	460	–

Джерело: [8, с. 241].

живачів – населення країни і бюджетну сферу в умовах економічної нестабільності, збільшує темпи інфляції та скорочує обсяги суспільного виробництва, оскільки зростання товарних цін негативно позначається на платоспроможному попиті. Збільшення нереалізованих запитів товарної продукції або її несвоєчасна оплата призводять у першому випадку до істотного зменшення фінансових можливостей підприємств – товаровиробників через ненадходження грошових коштів унаслідок відсутності циклу продажу (передачі права власності в обмін на грошовий виторг), а в другому – зменшує реальну вартість отриманих від покупців ресурсів, знецінених інфляцією. При цьому, чим більший часовий розрив між моментом продажу товарів та фактичною датою надходження коштів від реалізації, тим вища інфляційна премія, а отже більші масштаби оборотного капіталу платника ПДВ.

Слід зазначити, що за умов збалансованого економічного врегульованого розвинутого ринку проблема товарних неплатежів є поштовхом до відмирання конкурентно неідеальних фірм, міжгалузевої оптимізації капіталів, удосконалення схем фінансових розрахунків між суб'єктами економічної діяльності, зміщення акцентів фіскального потенціалу ПДВ на його регулюючі властивості. Навпаки, в умовах кризи недовиробництва оподаткування доданої вартості набуває форми не лише антистимулюючого фактора розширеного відтворення, а й суттєво послаблює бюджетну віддачу податку через широкі можливості відшкодування податкового кредиту. Водночас вказана проблема особливо загострюється в нераціонально структурованій економічній системі, якій до того ж притаманні значні масштаби тіньового сектору. Все це свідчить про передчасність запровадження ПДВ в Україні в грудні 1991 року та його недосконалість, а в багатьох випадках і невідповідність вимогам ефективного носія фіску, функціонування якого на сьогодні є безальтернативним з огляду як на внутрішньоекономічні пріоритети, так і на розвиток зовнішньоекономічної інтеграції.

По-друге, за базою обчислення ПДВ посідає проміжне становище між податком на прибуток і податком на сукупний оборот, оскільки від першого він відрізняється на величину прибутку і нарахованих шляхом перенесення на ціну продажу амортизаційних відрахувань, а від другого – на вартість придбаних і використаних у поточній господарській діяльності товарно-матеріальних цінностей (робіт, послуг). Як наслідок, виникає різновекторність інтересів платників і держави в процесі нарахування та сплати податку. Можливість відшкодувати суму «вхідного» податку зовсім не стимулює платника до зменшення собівартості, збільшуючи тим самим інфляційну премію. Тут доцільно врахувати досвід Франції, де ПДВ було запроваджено лише після ліквідації ринкового дефіциту та відміни нормування продукції масового попиту.

По-третє, важливими податкоформуючими чинниками є галузеві та технологічні особливості окремих виробництв. Насамперед це торкається сільського господарства, заготовель сільськогосподарської продукції, інших галузей економіки із сезонним характером виробництва. На наш погляд, поставлена проблема полягає в наступному:

1. Надто високим є рівень оподаткування. Враховуючи кризовий стан фермерських та інших колективних господарств, зумовлений загальноекономічними чинниками,

необхідно максимально мінімізувати надмірне податкове навантаження на сільгоспвиробників, підвищивши таким чином конкурентоспроможність і фінансовий стан останніх.

2. Практика зарахування надходжень від ПДВ на спеціальний рахунок, призначений для коригування цін на продукцію сільськогосподарського виробництва і його переробки за умов розвинутого ринку з властивим йому вільним ціноутворенням значною мірою або не виправдовує як з фіскальних (скорочує надходження до загального фонду державного бюджету), так із суто комерційних (відсутність прозорого механізму галузевого бюджетного фінансування та відповідної фінансової вигоди для окремо взятих платників) мотивів.

3. Суб'єкти оподаткування із сезонним технологічним циклом не пристосовані в силу специфіки умов господарювання до традиційної схеми виконання податкових зобов'язань. Рівномірна сплата податку протягом бюджетного року у встановлені податковим законодавством терміни негативно позначаються на фінансовій стійкості суб'єктів підприємництва, збільшує циклічні розриви у забезпеченні оборотним капіталом.

А отже, механізм одержавлення новоствореної вартості має враховувати винятки із встановлених податкових правил – податкові пільги у вигляді відстрочки та розстрочки платежу. З іншого боку, система звільнень від сплати ПДВ деформує цінові пропорції, розбалансовує розрахунково-платіжну дисципліну, що вимагає не лише високого рівня організації податкового менеджменту, а й суспільно-адекватної підприємницької етики й самосвідомості, сформованої на засадах об'єктивних інтересів функціонування та оптимальної галузевої структуризації національної економіки.

По-четверте, ПДВ як правонаступнику податку з обороту в умовах неповністю сформованого ринкового середовища притаманні недоліки останнього, які, по суті, трансформуються в нові фіскальні форми, старим змістом. Фіскальну неточність механізмів утримання вказаних податків можна обґрунтувати тим, що якості об'єкта оподаткування податком з обороту приймалася частина створеної але не реалізованої вартості в складі оптової ціни, яка була меншою від повної вартості товару на ту її частину, що перерозподілялася через суспільні фонди споживання у централізованому порядку. Отже, за умов справляння податку з обороту підприємства реалізовувати свою продукцію державі за нижчою від собівартості ціною, що формально перетворювало нараховане податкове зобов'язання в частину нереалізованої платникам вартості.

Ще одним негативним чинником сплати ПДВ є можливість здійснення правопорушень. За оцінками вітчизняних експертів, практично кожного року в Україні не виконуються заплановані показники щодо податкових надходжень з ПДВ. Факторами, що спричиняють такий стан, є: тенденція до ускладнення видів правопорушень з ПДВ; високий рівень тінізації вітчизняної економіки; недостатній рівень економічних знань у суб'єктів призначення експертизи з питань оподаткування [4].

Висновки

Таким чином, можемо зробити висновок, що податок на додану вартість є вагомим джерелом наповнення державного бюджету та справляє значний вплив як на суб'єктів економічних відносин, так і на ринкову економіку в цілому. Податок на додану вартість: стимулює зростання приватного

підприємництва й забезпечує нейтральність для всіх секторів економіки; формує правильні стимули для зростання в перехідній економіці, стимулює заощадження й інвестиції; забезпечує значні надходження в державну казну.

Проте поряд із цим ПДВ є податком із найбільшими витратами на його адміністрування, а отже потребує більш кваліфікованих фахівців та значного досвіду оподаткування. Також ПДВ не сприяє справедливому перерозподілу доходу. Всі вищенаведені висновки обумовлюють необхідність наступних досліджень, зокрема перспективними, на наш погляд, є оцінка кількісного впливу динаміки обсягів сплати ПДВ на макроекономічні процеси в державі та окреслення напрямів модернізації ПДВ у розрізі необхідності адаптації вітчизняної податкової системи до європейських стандартів.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI (Почина редакція від 01.07.2014): [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Лукін В.О. Теоретичні аспекти аналізу податкових надходжень до бюджету / В.О. Лукін, В.І. Савченко // Науковий вісник Херсон-

ського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2014. – №4. – С. 62–64.

3. Мельник В.М., Солдатенко О.В. Податок на додану вартість у податковій системі України / В.М. Мельник, О.В. Солдатенко // Фінанси України. – 2006. – №9. – С. 82–86.

4. Облікове забезпечення експертного дослідження розрахунків з податку на додану вартість: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / В.В. Федчишина; Житомир. держ. технол. ун-т. – Житомир, 2011. – 20 с.

5. Поддєрьогін А.М. Податок на додану вартість та його вплив на діяльність суб'єктів підприємництва / А.М. Поддєрьогін // Фінанси України. – 2010. – №5. – С. 48–57.

6. Поддєрьогін А.М. Сплата податку на додану вартість та імобілізація грошових коштів суб'єктів підприємництва / А.М. Поддєрьогін // Фінанси України. – 2012. – №5. – С. 40–49.

7. Семенко Т.В. Податок на додану вартість як економічна категорія / Т.М. Семенко // Ефективна економіка. – 2011: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=527>

8. Pionon I., Spratley D. Principles of Business Taxation / I. Pionon, D. Spratley. – Oxford: Clarendon Press, 1988. – P. 241.

УДК 336.226.322(477)+336.227.8:061.16С

А.В. МАКСИМЕНКО,

к.е.н., доцент кафедри міжнародного обліку і аудиту,

Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана

Домінуючі тренди податкової гармонізації ПДВ: європейський та національний вимір

Досліджено домінуючі податкової гармонізації з конвергенцією національного і європейського вектора. Розкрито основні характеристики і тенденції розвитку податкового регулювання ПДВ країн – членів ЄС. Встановлено відповідність податкової системи України оподаткуванню в Євросоюзі та запропоновано напрями розбудови вітчизняної системи оподаткування в умовах євроінтеграції.

Ключові слова: податкова гармонізація, податкове навантаження, ПДВ.

А.В. МАКСИМЕНКО,

к.э.н., доцент кафедры международного учета и аудита,

Киевский национальный экономический университет им. Вадима Гетьмана

Доминирующие тренды налоговой гармонизации НДС: европейское и национальное измерение

Исследованы доминанты налоговой гармонизации с конвергенцией национального и европейского вектора. Раскрыты основные характеристики и тенденции развития налогового регулирования НДС стран – членов ЕС. Определено соответствие налоговой системы Украины налогообложению в Евросоюзе и предложены направления развития ответственной системы налогообложения в условиях евроинтеграции.

Ключевые слова: налоговая гармонизация, налоговая нагрузка, НДС.

A.V. MAKSYMENKO,

Ph.D. in economics, associate professor, Kyiv National Economic University named by Vadym Hetman

The dominant trends of tax harmonization of VAT: the European and the national dimension

Tax harmonization dominants are researched with the convergence of national and European vector. The basic characteristics and trends of the VAT tax regulations of the EU Member States are defined. The compliance of Ukraine's tax system to tax in the European Union is established and directions for the development of the domestic tax system in terms of eurointegration are proposed.

Keywords: tax harmonization, tax burden, VAT.

Постановка проблеми. Сучасні умови господарювання характеризуються підвищеним ступенем відкритості еконо-

мік багатьох країн, а також високим рівнем глобалізаційних та інтеграційних процесів. До концептуальних явищ та процесів